नं. ५०७६

सुपर्णोध्याय: संहिता
पाठ: स्वर:

पत्र - १७ —— सं. १६११

संहिता ब्राह्मणं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सुपर्णाध्यायः

प०७७

5077

F. = 17

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दीन्नानाथसुपर्डि=पद्मानन्द [illegible]॥

दीस्वरदेवसुतश्यामदेवनीपोथीतेताही ७

[redacted]

पत्र ५८

श्लो
२२४

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ॐ नमोस्त्ववेदाय॥सौपर्णानि पवित्राणि सूक्तान्येकादशान्यसितु वोंछन्पुत्रान्पशू
न्वित्तं स्वर्गमायुरन्नं च ता॥स्योपसर्पसर्पममितद्युतिमप्रमेयं छंदोमयं विचिधयज्ञतन्तुं
वरेण्यं॥पक्षौ बृहद्व्रनवतो रथवज्रयुस्य तंविनातयमजरं प्रणामामि नित्यं॥ये वालखि
ल्यामुनयः प्रसिद्धास्तेषां तपोभिर्विवृद्धतेजाः॥जातोगरुत्मान्परमेश्वरांशः स नो
ऽनित्यं रक्षतु पक्षिराजः॥यन्मंगलं सुपर्णस्यु विनताकल्पयत्सुरा॥अमृतार्थं प्रयातु
स्य तन्मे नवतु मंगलं॥सुपर्णाख्या नाम कश्चित्साद्वर्गे सूक्तं वामदेवर्षिर्गरुडो इंद्रता ॥१॥
ऽर्थो विनताकद्रू सर्पादिर्वा देवतास्त्रिष्टुप् छंदः॥पवित्रप्रध्ययने ब्राह्मणाग्निश्रावणे

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वि २ द्वा

वविनियोगः ॥१॥ द्यावापृथिव्यौ नवतो नगिन्यो तेमूर्नि ... त्यो वरतस्तुलो कानूाद्धो
रासीत्तत्रु विनेतास्तु पुत्र्या नूमिस्तुनार्ये नं वकद्रुनामा । तेदेवसुत्रेक्रपर भूवंत्यो ततो
दे विडे पहामेः प्रबाधेता प्रपाद्येतां ताक्ष्यंमूषिं नयातै ह्वयांस्त्रिक मूजतिपि विना
शितां पत्नाशपर्शिवृतस्य समिधार्थे गृहाननो । तरंतोगे षाद्विलो च्वपंकस्म नाकुना
वेषि । पंके सन्ना नूषीं दृष्ट्वा वालखिल्यास्तु गोष्पदाद् इंद्रेणा हसितं तु क्रोमस्तु तं स्मा हृदि
मूषिंगताः । तपोऽर्द्धं तव दास्यामिस्तु तस्मुत्पाद योऽद्य ज्ञोऽद्य इंद्रस्य विनायहं पमोत्मसंभा
वितस्यैयः । तपोऽर्द्धं वालखिल्यानां ताद्र्थैः पीचाम हार्यश्रातः । विनेतायो ददुगर्न्ने मां

डं १२ धी

उजानामसुत्रमं॥२॥लस्वाबीजवरं पुस्यं घोनकी स्तुगु रूदराशुद्धक्रोवेवसं छुमेका
लेऽसुद्धेकृविरंडजे॥श्रात्तुरासात्तुसुश्रीणाक्षितिं स्तेचायुजोऽइजे॥निर्ममानाः हैं निः
कांतोविद्युन्मेध्र॥स्कुरवावरे॥ह्निःययापरमापन्ना॥चिंतयंतीसुङ्कस्तुङ्कः॥मध्यंमुत्तुत
तैनिग्राज्ञानन्नकेंस्त्ररवान्दलि॥स्त्ररुणोनुजातमात्रिणाहृष्टमानाततपोवनादुः स्व
तंतेमरात्रुण्येपादहीनोद्दिवन्तैतातास्मिन्सवित्रततस्त्रागमिष्यद्वृवद्धाक्यैर्देवि
देहातिमद्योतवंसुसोऽयुंममसुवाड्डिवेगान्थतैंचाकयस्वमसिमोदमानं॥३॥ज २॥
रूडस्थजातमात्रसौत्रयालोकाः प्रकंपिता॥प्रकंपितामहीसर्वासर्वीसारोलवन

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

काननाः।गगनंनष्टंवंशार्कंज्योतिषंनप्रकाशते।देवतानयविनस्तमामारुतोनष्टचेतनः।
नार्योगर्भैनगृह्णंतिसमुद्राःक्षोभमागताः।गावःक्षीरविवर्जिताविस्रवंतितुयान
नाः।ब्राह्मणावेदविभ्रष्टाःसर्वेतस्यपुरोगमाः।सर्वेतोगरुडंज्ञात्वातंगरुडंपक्ष
पातयेत्।ततःसर्वेयथास्थानंतत्क्षणेनगताश्चयाः।गरुडस्यसंनवेनष्टाःपुनःस्व
स्थाःस्वयंतुवा।मघोनकृतज्ञातानांसर्ववेदशरीरिणां।सहस्रवर्षगंनीता।मग्निसं
नस्युजायते॥४॥उज्जयिन्वीरमसस्यसाहसोष्यायहंगरुडंवेनतेयंमातरंयो
निराक्षीरसांकद्रूदास्येपराजितां।तदस्यकर्मेववक्ष्यामिवेनतेयस्यश्रीमतः।वृषि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

य्यां प्रस्थितयुरासः सोमाहरणजं महत्। कद्रूश्च वै सुपर्णी च विपस्पृधाते सरूपयोः। साकु
द्रूः सुपर्णीमजयत्साब्रवीत्। स यं किंचित्तदपरे वदंति दूरात्मकं दीर्घजाच्याः सद्देव॥
अप्रज्ञाता कुलाद्यया सुतं मे काणाद्यो रक्षितिवचना वचुना निःकृंतति। प्रेच्छ्यः सुपारं विनं
त सुपर्णि सोपर्सर्पवज्जुरिति विस्तृतं मा श्रुवः श्वेतो न गसि पृच्छाणो तस्या। सो रूक्ष
स्त्रियाँ श्रवं वातिवालः॥५॥ आज्रुदीदिहिणेप्तन्नमदेनमा घसि नवालं पश्यामि किं
मा पश्यसो यद्यश्वः श्वेतो यदि वापि रूक्षः। किंत्रु केनेत्र कथं न पश्यसि। आश्रन्तं तं वि ३।८
चेवं दसि कद्रु कालोप्रतिच्छु च्छृष्टदशोना। सर्वास्वतं ह्यहं मन्ये नास्य रूक्षोस्ति कश्च

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नायावृच्चं द्वाभ्यां विनतस्सुपर्णिं वक्तुं र्यां पश्यस्य त्वङ्गाय्यं मातः। तावुब्रम्नाह मे केन प
त्र्ययद्दासीत वंश्यां चस्त्वाम मंश्याः। दासीतंश्यामिदं सर्पमातुर्यं द्धोतदेवं नमृषा ब्रवी
षि। ममवाचमदिं तदास्यमद्य करिष्यसि हं तं वृदावंगच्चा। इतं प्रक्षितवो मातरिं नञ्चा
ष्या सावो वदंति तद्यथा तथ्यं। उनेवास्वयमेव गच्छा वृकद्रुवदामि च्चा वाङ्जीवंरति गंत्रो सो
॥६॥ एषवानोलंबातवं द्रोसं। कोकश्चिदं नंपश्यसि पंबमानां द्भिता मे षि सखुन्न सारव्याः
सुभ्रामे नवचमास्मा। सखु डेरमणीयकं द्वीपं रुक्ममशास्त्वतं। नागानां मातुर्यं पूर्वं त
त्रैनो विनतवदा विहुः। सास्पूलि किमिदं गरुमत्ता द्यें स्य उत्तस्त्वमरिष्टनेमे नता

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हंसानांविहगद्विजेन्द्रोवय्युपय्युमितिविश्रुतंतांमाश्चार्तिंवितविनतातनयंश्यपनतस्था
चस्तणस्थमातः।यश्चाबायीयुवतोनवकुरिच्छेवितेकश्रुरवाःपतंति।अहंवतामि
परितांश्चवदामिसर्पांश्चवदामियथाडुष्कृतकारिणि।द्वीपान्समुद्रस्थवदामिदुष्
कृतंसमुद्रंखत्रामुदकंस्पृशंती॥७॥यस्तेकुमारस्तरुणःसुपर्णियस्यूराखाः
पतंतःरवेनुदंति।तंप्रेषयस्वबलिनंसपत्तुसर्वांन्स्मान्नयतुयत्रस्तूर्यः।अहंसु
पर्णःप्रहितोरुणोनसर्पाःकरिष्यामियदाहमुंगी।आरोहतत्क्रियतमेशरीरं ४॥
वोह्वास्मिसर्वांनविरेणास्तूर्यें॥तीदत्ताःसुपर्णोबहुधमरीच्चःसूर्येन्यतानः

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रदेहं तु सो गा मू।। नमः पतं गा यु नि वर्त्तं सा धु युत्र मा।। ता दि शि रत्न वंग च्छा। ऋजं स्त्र्यं युस द
नं गा तं नदु ग्धा नस्त न्व: सविस: शिरवा स्मि: विहाय वा वा प्रपता मि च्च मो निवर्त्तं वा श
क्ल मे नो घमान: इदं न साधु यदिदं सुपर्ति सुता न्म मे ता न वदं सु यस्ठे। वि वेष्ट मा ना तु
रगा तु पुत्रां ड्व वे मुस्र्यं प्रति दृश्यमाना नू।। ५।। एते स्त्र्यं स्तु तपं सानि तसा: त्रि तो वे
तां त: रुणा नो गवंत:। अहं न विंदा मिह तं सुता नां न वेहता द्यौ: सद्रि रामं विद्या नू। एत
त्वे कमी पकू पं सुपर्ति यु:। सो रने याना न वाहा बला नी। आ त्ती कइ वंदति ट्ट भउत्रा नी लवे वी
द्वि या: सु नेगं: सु निर्द्यां। अनि कें ट स्त नयो द यो द धी स्म मा स्ते पर्जन्य गिरि शि: सं वाप:।।
तै १ प्रमवसु १

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

श्रां तुत्रोपः शिखरं गिरीणां गच्छंतु सर्पाः सलिलस्य मध्ये। एकोदकं पारमपारमस्यु
मुद्रं किंकावदन्तु सर्वेरात्रानू। उपद्रुत्यपदीगां डुहंतु मूल एतु स्थानमिच्छमानः। स्व
र्गमेति नाकाश्चतुष्पान्वमिमातरुद्धमोऽसा तरसा बलेन। अथ कथं दासोस्मि जा
तः किंस्वित्पापं वृकयोश्चो पिता मे दुश्चरितं चचार॥ ९॥ अहं तया स्पर्द्धमानाकद्रुवा
रां स उपादधे। अजानती नयं क्रोधस्मा माऽजयत्संपराये। कथं दास्यान्मोचयितुं
विपद्याम यादासेन यदि वा पृथिव्याः। आवह्रस्तुं गेहं ह्रमस्मात्तौ न्न नवाप्युत ५॥
वा धनेनागच्छानि धूंषि सपौन्यादि मोक्षोस्ति कस्यचना। न यावा यदि वारुणोन परसुति

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ख्या ४

धेनं न वा न पुत्रान्वेद न पतिं तथाहं शुष्का न चाहं युबलोऽस्मास्मि ह्रीणो जंतुर्नेज
वो म मा स्त्रिकयं दा स्यात्परिवैमुच्येयवृद्धा ॥१०॥ इंद्रस्य सो मो निहितो गुहायां तृतीये
पृष्ठे रजसो विमाने। तमाहुश्च्युतरसाशो तमेनातनाम्मानं निष्कीकवराङ्गरवांसो
मं सुपर्णाः पिपासं वै स्मानिर्दिवश्चाह्नुतां दुराहरो दिवश्चैं दुर्गे स्मन्म न्मावनिक्ष्ययः। [illegible]
श्रातैश्रणोमि विनातसुपर्णि यदि ब्राह्मणो न जघं थमातः। पतिष्यामितवकामायद्
राद्दिवस्पृष्ठात्सोममाहर्तुं वा उ न ब्राह्मणं जघ्नाहं गरुत्मन्न सत्र धौश्रन्तवाहिती
यो नानेन सावनसाम्राम्सुवीमिनागस्पृधेव्रपदरामोनाकिमाह्नचाकिंविजिह्वा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

किमुत्र वात्तुपोस्पं दास्याहो विश्रमुच्चेयतद्दुशंसतनेलिदाः । वारं वृरीयं दिव्युत्तमा
यां दिवः सृगावो बृहद्दिं प्ररश्चितां तमाह्लवाऽमृतपोस्मुवे मदा यां नुं वस्त्वयदिव्याक्षि
रश्चिता ।।१६ इन्द्र सूसोमं निहितं युहायां तृतीयात्पृष्ठाद्इजसो विमानां तूनिहच्यर
त्नस्य रसात्त्रणुयाहरिष्यामितवद्दुं नामेवासावींद्वादि विरदंति सोमंन्नूतामि
वान्यानि महांति ताताअत स्युजानीषु यदि तविषह्युंस्त्रयो नो जिष्णा त्नवड्ढी वितं
मौछंदांसि विस्मो विनात्तस्सुपर्णियुञ्जंयानि वित तंधू रयंति । असत्सोद्वियज्ञमुद्दं ६।
पुरस्त्रान्मौदातानि दामवमं छाः । यानिछंदांसि स्तुरुत्तराणियुञ्जं वहंतिवि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

म१

ततं सुत्रतं तं ॥ तान्यहमस्मि विनतसुपर्णि मां द्रवता आदित्यवर्णा वज्रो मंछे ॥ नान
म लोके वीर्यं किं तु नास्यस्मिन्लोके च रतः सुपर्णि ॥ पृच्छामि त्वा विनतऽहमेतत् किं
स्विदुच्चा ह्युपथामि दवलोकं ॥ १२ एष महान्पर्वतस्तस्य कूटे महाहृदस्तत्र नू
नं महातां तत् कुक्षिन मवती स्थविरहीछसि सतन्तु लस्ता तुम्नो पश्चय गरुडा महान्तु
गो क्षेपवान्मा मप्यमीरवादंतो मेघडुवा बन्ता सत्तातां तद्दशा सहस्रखे नभ्रतातो
नंदं स्विच्चा ह्युपथेयि दवलोकं ॥ दयां सुविस्मो विनतसुपर्णि नास्मा कुत्सयो नद्
मालीणं धिनोति ॥ हृदं नो ब्रूहि यदि वेत्थ किं विद्यचाधिरूढ्य ममाद्या मनहदं ॥ यत्र

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ऋषयो वालखिल्याः सुपर्णा विख्यातास्समुनयो वसंति। यस्य शाखाः पतंतायोजं
नानितमारोहः शाखिनं नोजनाया। नुगस्वेषंतरोहितांगछ शीघ्रं वृहछाखं जनयि
चुः सखायं। तमारुह्यनक्षयेथाः सुपर्णा मा च गरुत्मन्नृषयो जनाच्च॥१२॥ इहा
मिमो वाशितायामिवस्तुद्वपद्मौ नागो मतंगानुवारो प्रविनिन्नो। अग्रयाद्देपस्तमु
दितो महांतावध्वानामतत्पतएतद्वजिष्यत्। महावीर्यं दृष्ट्वानं मेरुमात्वं सहस्र ७॥
हं धूरयन्नंतरिक्षं। ज्ञावनवायुं वनं वृतमेरयन्नुपेच्युः सोकं पर्यं वा सुपर्णाः।
प्रतितिष्ठशोहिताभ्रूरयस्व स्वमेगाविमोमुड्जनेवा मिःकं दोनिर्मिस्रः सुहादव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ताम्ग्निराच्छारोक्ष्यामि सहसाहं गरुत्मन्। एषा प्राचीगरुड ताम्श्रयस्वयस्यांवेश्वान
सारूपयोवालखिल्याः। रथस्थान्नमतितावर्त्तिस्थी सरवेग रुत्मन्धृतिनाहिनि
षिात्रमांदीः शास्वां वृजिनं करिष्यसि हनिष्यसि अहानि यानि पृथिव्यां। अन्तर्तंत
मोरजोविनशिष्यसि माहरिष्यसि सोममेतद्गरुत्मन्॥१४॥ सर्वेनशास्वां धार
यतिदक्षिणेनेतरावुन्नौ। बन्नेपश्यसुपर्णमन्यनवाचापरिमाप्यं। कोनुवावमीर
यथ्यंतरिक्षमहोदयाः एकस्य पतिमेसुताद्दितीयंउपजायाताअहंवितेमध्ववस्त्रां
वसरः पृष्ठेधिमात्रानिहतोहमस्मि। पदानुशास्वामधरंषुवंधिबिलिंग्येपक्षाव

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

प्रिसंहर स्वानैनांवध्रः परिहरद्धु तत्रधर्मोऽनुच्छिरः। यामंबारोहि।माह्वाहंऽत्रांतः
शाखामधमर यांनहस्निनंनरूयिवाबिलिंश्येसहयाहंतु ऋवानस्मिशुंगे।दिशान्न
योनरूयंतंमहांतंयथाऽटघ्नः स्वः पश्येयंदृणेन्॥१५॥ जंगमंस्थावरास्यत्येषावृत्तिः
सनातना। वयांस्युनयमघ्नंतिस्थावरंजंगमंवयन्तू। निषादराड्भुंबद्धेकनेदंतदहि
त्वंममकामायस्वरा। नाऽऽवयंतिनयजंच्येतेचंशिवंस्तुष्कमेतद्रुरुस्मन्तू। ब्राह्मणो
स्म्यहंतुमाद्धिंसीश्वरंतंजनतामनुवादवंह्ममातरंस्वरसमृच्युर्नेतवपरः। एकशीर्षा मा।
द्विपादाद्विहस्माऽत्रवणृहीतामममातसुपर्णि। पृच्छामित्वाविनातहमेतत्किंस्विद्रूपं ७।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

भवति ब्राह्मणस्यारुजस्तु लोऽहितं पंकदं तत्त्रीशिषो वदति सत्यमेवात्रमित्र
मध्ये न बिभेति मृत्योः स ब्राह्मणस्तं स्म माहं गरुत्मन् ॥१६ अर्द्धः । पतन् भयो यं पुरु
षं तं पतितजिह्वो ब्राह्वं अदरोरेतस्यास्तु तत्त्वस्य धर्मः विशिरस्थ शरीतः स ब्राह्मणस्तं
स्म माहं गरुत्मन् ॥ मिस्य इव बिलिशां ऽप्य सा नो गुरुर्दरोऽन्न भवति ब्राह्मणो नाम्भं गा
रुडु विद्वान्नति कंठं स ब्राह्मण ॥ आहरिष्यामि तसो मं ज्ञाता तत्र ः स नातु भः ।
भूतलोऽत्र हरिष्यामि तु नयं स्वासिनं गमं वयसां राजानं मन्निमा तेषां हं द्विगं सुप
र्णं वयसां बृहंतौ सुरं सुपर्णमनियंत्रतीकं तावद्वैतोगयं न मृत्युसापति ॥ ६ ॥ २ ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

नासोपृथिवींदिवंवसुम्मादयान्नतिनन्तोदिव्याश्वामुच्येयोगेयोगरुडोरुणोवाप्रियः
पुत्रोभवतिमेसयेघन्॥१७ततःसुपर्णःसमयाद्धनुज्ञितोमात्राज्ञातोनदयान्येनि
षादान्नाश्वाहृष्टपक्षेननुगम्यमानान्संप्रापांसुमुरवंत्रयच्छात।उत्क्रयोत्कयेन
काणांन्निषादान्चिविहंगमागतेकंठेत्रविकस्मिन्द्वातनेयाग्निराचिवनू।निर्ड्मे
विष्णुलिंगेचान्नेःशुंगावव:स्मरनू।अहोवीर्यंद्विजातीनांज्ञातिमात्रोपजीविनां॥ १८॥
निष्क्रमध्येद्विजश्रेष्ठमनन्तःसंदिमान्नाबनू।एतेनन्दामयाप्रोक्तानवंसोविज्ञम
हींसि।नमच्येजीविनामानेनार्यापुत्रैर्विवर्जितः।द्विजःसुसनिरवानीकःससुतस्सु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

वद२

मुखेविषंसजनंतद्धिजंयचक्षातिचाज्ञाविदंगमाइतरामनेमापन्नासिद्धिनींवतित
दुवं॥१८॥चरहंसुपर्णाःपततांवरिष्ठमाचाशिष्टःसोमहास्वरामि।नौजिष्यमिद्दु
नासेणास्थमातातन्माशिवनानिनैवंद्वितेङा।चन्द्यायुषावबंसा।चावदामिंका।श्वेद्
स्वातचुरालंगृहेपुकश्विङ्सनांयसं।ास्थनातानशोवतिसर्चातेमानंसंवा॥
वेदांहामृतकुरातेगृहेपुदास्याहुःखंवदयतसुपर्णीश्चामंत्रयेचापततांवरिष्ठ
पताम्यहंत्रिंद्विवमिंडुमच्छावृत्रस्यवारकंतुदक्षिणास्यवारंवरीयुपततः।पूर्वंमनु
ता।सचोयजंषुपरितःसुपरितर्णिसर्वीश्चाहोत्राश्रुजियस्यंता।स्वस्थयनंतादु

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मरिष्टनेमिं ।। सुवर्ण ।।१९ अपि स्वित्किं विदितन्नूतमस्ति न विष्ठहापिह्वह स्पातायनमे
रक्षां निहतामतीव वीर्येण सो मे सह साहरेदितः । पृष्टिं सह आसिरजसत्रावितानां
नवनवतीर्वृद्धौः शतानि । आहरिष्यसि गरुडो वैनातयः प्रासहा सो मे निहितो ङिः
हीरिषं कुतः स्विज्जातः कस्माल्लोकात्कतरस्याः पृथिव्याः । भो वनं योयुयुस्मतिथ
नुर्यहमनुत्तमां सुपर्णा । विनता नाम तपोतप्यत तु सूरां तस्यां जातो गरुडो वैनते
योयस्थसो मं हर्त्तो शाकुनिस्त्वस्य विद्धि ।। २० ।। अहं स्विद्दिं दृत्त वैनतयः कतरः सुअ ।।१०।
वज्जुवनानीछनूादंडुं परांवं निहितं विवज्हणं ममेतु सो मं सहसाहरेद्यत्रातवैद्रजा

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तउत यज्ञं निष्यम्भवेंद्र तमुत यज्ञ विष्णु तत्व दिशः प्रदिश उद्दिशो हृद सर्वा
शिषाः प्रशिषा स वै मुच्यतां महान्त्रीन्द्यो पउरिश्रूयतऽसोकुथ पुत्रत्रातरं ना
निष्य वसिा एकः सुपर्णो बृहद्वेश्च देवा न हये नमेकः प्रसहेत राकाः अत्रातानाग
गरुडो रुणोनापुत्रा सुगा विनता सुपर्णी। नहिमातरंरुणो याति नूनं गच्छ स्वर्गं
दिवं सोमहारः॥२१॥ अपाढ़ो वनो नहि शंबहु करोच्यति हारःसौ नहसः प्रमा
द्यातात्र्रंधमेजागृविनेहसः प्रमाद्यातकथं सुपर्णो गरुडोति मे क्तातोउजंद स
हइवनन्नइव बलमिवाग्नमिवुनीरिवामहद्धानमप्रतिधृष्यमेतद्ररुमन्युप

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

पु

मानोग्निस्सुंगो।वातोस्य घ्राणान्मरुतोस्य तन्द्रावग्निः शिरो रक्षतु जातवेदाः ॥ अहं पुर
स्तादहमस्मि पश्चात्सुं दीप्तजा मे गरुडस्य पृष्ठे । किं नु घोषः श्रूयतां यत्र सो मोहं हंस्य
तद्दं तव बुद्धा वणवाऽद्याहरिं ह्रैः प्रदाः वसूष्पारौरू यतां बधिरः सोमपालः । अग्र
मेतं मद्य वच्चेदु घोषं सुपर्णाच्छ्येषपततः रात्रीपाता । वेनात्त योऽहरति यच्च सोमं
निहृत्यतां वः सोमपाला नान्ना सत्यमूनु ॥ २२ अपाङ्गो वनः क्षिप्रधन्वा को सीद्य स्थाणिं वा ११॥
तासुरं वेतिरस्य तो । य स्य बाहुभ्यां वीयातसायको हृपात्रिं यातु वैन्यान्यसुतानिष्ठ
ष्ठां त्रपादं विनीषयमाणाः सुपर्णे क्षिप्रधन्वा चरति क्षिप्रेणश्शरानेनं चरं तं परिबा

मर

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ताम्रासाग्रस्रो मेयदार्वेह्रिम्नुग्गस्मायां।कार्बुदोन द्रूपः कोड्रावुग्रउत्रूको बांधूलः स्व
सनः कासीन्।सुपर्णाभिषः प्रत्रिशः कासीद्यन्मइंडुं हरति विनतयः।कृकुंडंडस्व
स्त्रंडुः कासीदश्वमुखः कुंडकर्मिः कासीन्।विकोशानः स्वरकंठः कासीद्यन्मइंडुं
हरति विनतयः।कशांबुको वैणुको अश्वकंदाऽनेकुद्दः पुरुषः कासीन्।नन्नो रू
पसरूपो कापांग्यन्मइंडुं हरति विनतयः।उपतीरं वर्तमानः शशादः क्रोधे नमस्रौ
मजेनच्छकृत्तो।व्यादायस्वापी बिभिदः कासीद्यन्मइंडुं हरति विनतयः॥२३॥
गतिं विज्ञाय यशाकुनस्थः सर्पो ग्रेजो बलेनगरुडस्थः शाक्रांतेपन्नगा विदग्गेंद्रस्थ

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

स्पर्शाङ्गीताः शिरां स्युप्य दधुस्तन्रन्निः । ये विद्युतो चरंतः सर्वतो द्युती अन्नं रक्षंती
अनयानयावाव हुर्मुखा वस्वं पुन्नीङ्गमामा तेकुर्यं स्विद् वाति पिपाति गृध्रः । ये वि
द्युतो चरंतः सर्वतो द्युती अन्नं रक्षंती अनयानयाचा । तान्यां समंद्रं द्रुङ्गो त्वेन
तयो विपृच्यौ ते यासूरन्नयो भूयां चा ॥ २४ या मे मायानिमिषतो ऽजवीसं कल्प यसी४
ज्योतिर निवर्त्तमाना । क्षुरपविब्रह्मक्षौ नु साबन्त्वयन्मइं डुं हरति वेन त्त १२॥
यः । यात्तमा या निमिषाता ऽजवीयसी संकल्प ज्योतिर निवर्त्तमाना । तासामम
सावी गरुडो वेनातयो ऽजवाङ्गवीयान्निजहा हुतानि ना । यन्मे वृकं निमिषाता

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

उवीयः संकल्पज्योतिरनिवर्त्तमानोऽङ्कुरपविब्रह्म–कानुतहदन्तवयनमइदंहुहर
न्निविनतेयः। यस्तेचुकेनिमिषुताउवीयःसंकल्पज्योतिरनिवर्त्तमानंतदात्म
सावीगरुडोवैनतेयोजवाङ्गवीर्यान्निजद्वाद्वालनापवीताःश्रीराःकुरपवुःसु
वुध्योमोदाङ्कवाङ्कदिनीःसूर्यवर्चसः।वुंद्रङ्कवर्त्तातीवैद्धुधाविश्वरूपाःकुर्यास्वि
देवातिपिपातिगरुधः।ताश्रीवह्निनाश्रुन्निवमूर्द्ध्निन्नाःकुशाःसवंतवङ्कुलानि
शक्राश्रुपाङ्गौवनोनिहितशदासीन्महद्वियत्रासनमकरोत्सुपर्णः॥२५ उदन्त्र
यंउसर्पाहृषिमाणाःसुपर्णंदृष्ट्वाचिदिविपतंतं।ताञ्चन्द्रिग्राबलवाङ्कुलो

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

ईयश्चलमस्याध्यवईत।आदित्यारुद्रावसवोथसाध्याः सोमं रक्षंतो बहुधा निवि
ष्टाः।मस्तौब्रह्मन्कनुतंबत्वयमइंडुंहरतिविनातयः।द्रांवस्रायन्वसंवः प्रेक्ष
माणउदञ्चौविश्वेमरुतोथसाध्याःदक्षिणारुद्राः सहगंधर्वैस्सनयाप्रतीच्याञ्न
जयद्देनातयः।विश्वानरोजातवेदाः कासीद्योमइंडुं परिगृह्याधितिष्ठति।त्रस्त्रि
वैलंतमनिहृष्टतजसंकुर्वंस्विदवातिपिपातिरुध्रः।चूतस्थसिंधूनजयद्देनात
योबद्धंबद्धान्यपुतानिषष्टिं।तेसर्पेयिवातवज्ञातावदसंहिरण्मयः।श्रोत्रपच्यक् १३॥
कुंतः।विश्वानरंतर्पयिचाहृतनसर्वानन्यान्सोमपानान्विजित्यामहामेवइवनि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

कानिसमानिकुर्वन्प्रदानाच्छिद्रुरुडोवेनतेयः ॥ २८ ॥ एकोबहूनामभिवृतोऽध्याति
ष्ठन्नावैवचक्रः सहस्रावालनौ यस्मैरक्षोधर्षितवांच्छकुंतस्सेनाश्चक्रुद्धः गरुहरा
मिवज्रांतपोमयंदुरपविः सुवीर्यंयेनवृत्रंस्यद्यदूयंनिर्भेतांतन्मेवज्रंप्रतिहतं
शकुंतवदस्यात्किंनुभूतंसुपर्णः ॥ एषछंदांसिसुधितानिसाक्रयजूंमेयुः सा सहि ४
मतन्नः सुपर्णः ॥ इदंपीत्वावीर्यवांस्त्वाद्यर्थेऽवज्ञसेनवज्रः प्रतिहतस्त्ववानांइदंदा
त्तामसिवातिवज्रमानद्वत्रपूर्वमनिहत्यरातुंतदावृत्रंतसुरात्ताननसाधुवज्रंस्त्वमा
नः क्रियतांगरुत्मन्तूस्त्वोर्वंतत्वज्रंविसृजामद्यनिंद्यतहिंधिवज्रौघानवेत्रमोकः ॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

हितं तद्वचनं प्रियमेव तत्त्वं साम्प्रतमस्मि कर्तॊ न बद्धेन शाक्यात्स्वपैर्मौनं करिष्यामि व
द्धं च यत्स्याच्छि संनिवं । वज्रं स्तुव करिष्यामि तत्र विवेशान्तकतो ॥ २७ छिन्नं त्रिधा तत्कु
लिशेन परत्रं तस्याय संड्डादन्नवन्मयूरः । मयोद्विवृक्षान्तु जगौ दराली मूलेन त्रर्यात्तुनी
कुलः फणीनां वृक्षामि वा । काकुने किं बलो सिकसेनागः समुसह्योहि द्विजं द्वा श्राव
च्चमेवीर्यमसस्त्वा साहं सरक्षं वनोन्नवति शास्वती न्यः । श्राष्टो न्नमीर्न वदिव स्त्रीक्ष्म
सुद्रा न्बुवीपाता परः सहस्रं पर्वतान्वहे सं कामयेयं चेत्तावं दुविस्सर्पोः पास्यंतितव १४॥
मादत्तं विहंगमा । श्रजनंतं करिष्यामि तन्नुसाधुन्नविषयता । नाहमिंदुपरास्यामि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सर्वेभ्यः शत्रुबाधनाद्रुग्णात्तु दर्शयिष्यामि राक्रमासोम्यमेकरूपः ॥२८॥ अयंतत्राह

तः सोमस्संपश्यं विहृपार्थिवाः ॥ अहंवमुक्तोस्म्यसंग्राम मुक्तो मुक्तावनुगाविनना

सुपर्णा ॥ ततः येसासोमः कादवेयामयासस्मृतीयात्तु श्वाद्रजं सोविनानात्तु । आनील

दुस्सद्दुर्वे ब्रवीमि संप्रश्ययैनं प्रजिघाति राज्ञो ॥ अहं हरामि वः सोमः सर्वेषा॥

नुधावतां ॥ यो वीरः सोनुसंस्य दत्तु सर्वैवावीरयधमुरुगमाः ॥ अयंतत्राह ततः सो

मोयंतत्तद्धमर्त्यं हरंपुरेतुमिंद्रा ॥ अहंवमुक्तोस्म्यसंग्राम मुक्तो मुक्तावनुगाविनता ॥ वि

सोधातु ॥ अनंपिर्त्तुंनमुविंशांवरंवहत्मापुरोमुविश्वतितिनवृजिद्याघावांस्पृथिदीपश

ह्रू १

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

दधे वाससी ववृधे त्रुहा। त्वं हं बालो नायं तरं सुपर्णा क्ष्मा वैंम वामीदम हं बालं ना एवं
बलो ख्याति बलं ग्यो मे सुतः कृष्णस्येदिं दुं सह साऽहं हर्षी॥ २५ माता मम विनता सु
पुण्या दृष्ट्वा ख्याहुः खमंग मत्स्यई बेंदा। तास्येनिक्रूय प्रव सोम म्ना सीत माहं रंत
नं विवृष्णु मात्यैत व सुपुर्णो मघवन्त वेंदुर्नूतो सिन व्यूंस्य म विष्णुदग्ध्या। वं गो पा
सिद्धारणां वं समुद्रस्ता वृद्धं विश्व स्तु वनं सं शिशाभिमा सूरं सु पुर्णो मुरूणा कनिष्ठ १५॥
मन्त्रं प्रतीया चित्त वेयमिं द्रावरं ददामिता सो मो यं कं वमनसे स सिमस्त रव्या
दनं मम्नत चा वा चा व मेतदु नयं ताव हा। तादृर्यै पुन वं ब्रूहि मनसे स्थितं वरं हं

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

तीक्ष्णेनातया। नागान्त्वोऽनत्वं मह्यं ग्रावीपततवहेयंयन्नः प्रविशोयं वदाम्। अ
धीरग्र्या ब्राह्मणाः स्वर्गकामा सेवामु युद्धिद्विवसंसदंनो। नागाश्चेन्नदः संवृद्वि
दंगासेद्वव्हयज्ञं प्रविशास्पुरावदांमु। त्रम्भेयंतेव्याब्रह्मणाः स्वर्गीयोः प्राश्यु
तिवत्रिद्विविवसंसदंनो॥ ३०॥ सुष्टूपुर्वंम्यवसानं महाद्वेष्णुव्यांसी • नेशंमु नौ ४
नौतं मुहांतंगरुत्मंतं गरुडं वेनातयं पतत्रिसद्म मथ्यंसेजोहवीमि। समेसुत
श्वेदसाद्विष्टान्नहोत्रवघ्नुमः प्रज्ञितातिवाजंस्पुनः सुसीमं वसुःवेयधेहिवेन
तेयोजत्र्येनः सपत्नाः यद्य पश्लोकं यदिवाश्चुहातेपं सुपर्णमनसं। सुहंदयानः।

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सएवनोमृलतांदीर्घमायुर्द्ददातुनस्स्वस्त्युर्बोस्मिन्नविरायावः।सोपर्णमधीयीतत्रिर्यं
पर्वणिपर्वणि।वीरोस्यपुत्रोजायतमेधावीब्रह्मवर्चसी।यःसौपर्णमधीयीतत्रिर्यं
पर्वणिपर्वणि।अनंतस्वर्गमारोहेद्दुष्टेन्नमसलोकतां।आस्तिक्यादिहसोपर्णं
यःशृणोतिप्रणामवान्।आपुष्यःसर्वान्योमुच्येतद्विपुस्त्यस्वप्रसूयतां।याइदंगासि
तयारुष्यानंशृणुयात्स्त्रीपर्वणिपर्वणि।पुमांसंपुत्रंजनयेद्दोजस्विनंशत्रुतापं
नं।सोपर्णीवद्धुर्नतिश्रोतृणामनसूयतां।स्वर्गंश्चलोकानागच्छेयुरावाप्याःकी ॥१६॥
र्तेनाससदा।नमइंद्रसुपर्णाय।नमइंद्रसुपर्णाय॥मनोजवात्रयमानस्त्रागुसी

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

मेतं रुत्सुरे।दिवंसुपर्णोगच्छायुसोमंवृह्निणञ्जानंरह्णा॥छ॥इतिसुपर्णोध्यायःस
माप्तः॥श्रीमद्विक्रमार्कनृपतेःकालातूषोडशशताधिकएकादशोत्तरेशततमे
हायनेमार्गमासस्यशुक्लेपक्षेप्रतिपदिरवौपूर्वाह्णेश्रीतटाकग्रामेलघुचारवाम
देवपठनार्थंत्वकेशुक्लाशुद्धयादृशातादृशायथाप्रवर्त्तमानसंप्रदायानुसारेणावि
प्रामित्रेणलिखितमिदं॥छ॥ ॥छ॥गोपालायनमः॥रघुनाथायनमः॥छ॥ ॥ १७॥

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri

सुपर्णःस्तवाय

पत्र १९

[redacted]

श्री। गोविंदसुतश्री। कौ। नानिपो। लि

© Dharmartha Trust J&K. Digitized by eGangotri